СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 159. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 11 липня 1935. — VOL. XLIII. No. 159. Jersey City, N. J., Thursday, July 11, 1935. THREE CENTS

БОРОТЬБА ПРОТИ ЗАКОНОПРОЄКТУ ЗА ДЕПОРТУВАННЯ ЧУЖИНЦІВ

ВАШИНГТОН. — Перед двома тижнями конгресмен Дайз вніс законопроект за депортування чужинців з Америки. Тепер він обвинувачує комісаря імігради, Д. МкКормака, в пропаганді проти його внеску. Каже, що МкКормак розповсюднює неправдиву статистику чужинців у Злучених Державах. Закидує йому, що він веде аґітацію між Американцями чужинного походження, начебто вони творили третину населення Америки. Обвинувачує його, що він видає урядові гроші на таку пропаганду. Навіть твердить, що в пропаганді бере участь Міжнародня Переселенча Служба, що має головний осідок у Женеві, а бюро в Ню Йорку. Така пропаганда на думку Дайза, має на ціли настроїти конгрес проти його проекту.

ВОГОНЬ, ГОЛОД І ЗАМІШАННЯ НА ТЕРЕНІ ПОВЕНІ.

НЮ ЙОРК. — Досі нарахували 3,000 бездомних людей і 45 померлих внаслідок повені в горішній частині стейту Ню Йорк. Комунікація в багатьох місцях перервана, важко довезти харчі. Знищення можна докладно оглядати з літаків. Вона перестраще своїм обсягом. В Горнел вибухли газолінові збірники, в інших місцях пожежі. Важко пожежній сторожі дати ратунок, бо не можна доїхати до вогнів. Хвороба тифу загрожує деяким містам внаслідок голоду й нехарности. Нема питної води, бо потріскали водопроводи. Ріки, що вливаються в стейт Пенсилвенія, головно ріка Делевер, наробили й там великих шкід. Також з інших східних стейтів надходять вісти про вилиби рік. Президент Рузвелт дав наказ Червоному Хрестови подбати за потрібну медичну допомогу. Також само стейтові аґенції, а навіть армія, співпрацюють з Червоним Хрестом.

КОРНІНҐ (Ню Йорк). — В тутешній фабриці скла виляли ще в ... грудні м. р. велику сочку для телескопу, з проміром 200 стіп. Фабрику частинно залляла вода, але сочка досі не ушкоджена.

ХОЧУТЬ ЗАВЕСТИ ПРИМУСОВИЙ СПИС БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Ґенерал Гю Джансон, що укладає пляни пустити в рух федеральні будівельні проєкти, придумує способи дати працю всім безробітним. Він хоче завести примусовий спис безробітних, так, як було в часі війни, і роздавати роботу в міру потреби. Коли у Вашингтоні затвердять його пляни, Джансон надіється, що вони поширяться на всі стейти.

САМОГУБСТВА ПИСЬМЕННИКІВ.

БЕВЕРЛІ ГІЛС (Каліфорнія). — Рей Лонг, редактор журналу „Космополитен" і автор драм (сценаріїв) для ріжних фільмових компаній у Галиводі, помер у шпиталі від постріла з револьвера. Кажуть, що це самогубство. Це був великий талант, покінчив лише вселюдну школу, а перед смертю мав 180,000 долярів доходу річно з редакторства й писання книжок. Кажуть, що побоювався кінця своєї карієри.

ЧАТАНУҐА (Тенесі). — Ричард Вокер, головний редактор газети „Чатануґа Таймс", застрілився в редакційнім бюрі. Був перепрацьований і від двох літ нездужав. „Чатануґа Таймс" належить до того самого підприємства, що й „Ню Йорк Таймс", тобто до родини Овкс.

ПОЛІТИКЕРИ, НЕЧЕСНІ СУДДІ И АДВОКАТИ ПРИЧИНОЮ ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИНУ.

АТЛАНТИК СИТІ. — Тут відбувається зїзд директорів поліції з ріжних американських міст. Дж. Едгар Гувер, директор федерального слідчого бюра у Вашингтоні, без обиняків накинувся на політикерів, нечесних адвокатів та суддів за потурання великим злочинцям і ставлення перешкод у притягненні винуватців до відповідальности. Багато комісій для паролів випускають нотирійних бандитів з криміналів і причиняються до поширення безправства в цілому краю. Коли так, то кримінальники вони самі — міркував Гувер.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ АДМІНІСТРАЦІЮ ДІВОЧИХ ОСТРОВІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатська комісія розслідже адміністрацію американських Дівочих Островів („Вірджін Айлендс") за губернатора Пірсона й ним іменованого судді, Т. Вебера, Вилсона. Секретар внутрішніх справ, Гаролд Ікес, домагається усунення судді, що наносить неславу Злученим Державам між місцевим населенням своїми несправедливими присудами.

КАНАДА І ПОЛЬЩА НЕ ДОБИЛИ ЗГОДИ.

Канада і Польща не вспіли знайти спільного ґрунту для торговельної угоди, сказав 21 червня премієр Бенет на запит ліберального посла Джейкобса з Монтреалу. Переговори провадилися кілька місяців і була вже основа до згоди, але повстали трудноші, що не позволили згоди довершити.

ВЛАСНИК РЕАЛЬНОСТИ ЗЛОДІЄМ.

Перед окружним судом у Львові станув 22-літній Ян Заморозевич, власник реальности на Знесінні, під закидом 33 мешканевих крадіжів, яких допустився в часі від липня до грудня м. р. Обвинувачений вичитував в анонсах адреси осіб, що мають до винайму кавалерські кімнати, і приходив там, представляючися за студента університету або політехніки. Кінчилося на тім, що Заморозевич, користаючи з неуваги домівників, крав, що попало під руку. На розправі боронився безробіттям і недостатком.

ПІВТОРА МІЛІЯРДА СПАДЩИНИ.

З Австралії прибула вістка, що в липні м. р. помер у місті Сідней міліонер Абе Корнберг. А що він не лишив ніякої рідні, австралійська влада звернулася до польського уряду, бо небіжчик походив з Польщі, щоб евентуальні кревні зголосили претенсії до спадщини. Показалося, що найближча родина небіжчика, який походив зі Збаража, живе тепер у Тернополі і знаходиться в біді. Маєток Корнберга оцінюють на 60 міліонів фунтів стерлінґів, т. є півтора міліярда злотих.

МЕНШИННЕ ВЧИТЕЛЬСТВО В РУМУНІЇ.

Як повідомляє черновецька преса, румунський уряд заманіфестував знову практично вороже відношення до національних меншин. Минулої осени іменовано в державних народніх школах меншинних учителів, що покінчили вчительські семинарії. В останньому часу шкільна влада одержала наказ повідалювати цих учителів з державної служби. З того видно, що ніякий учитель ані вчителька, які покінчили професійну освіту, не мають тепер виглядів на посади в державних школах.

САМОГУБСТВО ЧЕРЕЗ КОРОВУ.

Селянин Вінцент Турек у Поврознику під Мушиною купив у сусіда Войтіха Барновського корову за 193 зл. Коли завів її до дому, ствердив, що корова була хора. На другий день відвів корову до попереднього власника і зажадав звороту грошей. Одначе Барновський заявив Туркови, що грошей не зверне, а коли він обставав при своїм домаганні, Барновський сказав: „За моєю стодолою є груша, йди і повісся". Турек послухав ради і справді повісився на груші. Справою заняласа влада.

В ТУРЕЧЧИНІ СВЯТКУВАТИМУТЬ НЕДІЛЮ.

Законодатні збори в Анкарі ухвалили проєкт закону, який рішає про те, що тепер у Туреччині святочним днем буде неділя, а не пятниця, як дотепер.

ПОКИЩО ДВОДЕННИЙ СТРАЙК У КРАВЕЦЬКИХ РОБІТНЯХ.

У 500 робітнях жіночих убрань у Ню Йорку робітники вийшли на страйк на два дні. Разом покинули працю 20,000 людей. Це тому, що переговори між юнією й підприємцями поступають дуже повільно. Підставою переговорів є проєкт губернатора Лімена.

НІ СЛУХУ, НІ ДУХУ.

З Москви доносять, що знов не буде конгресу Комуністичного (Третього) Інтернаціоналу. Кажуть, що влада не хоче напружувати відносини з капіталістичними державами, з якими хоче жити в згоді. Крім того кажуть, що тепер нема виглядів на світову революцію.

ЕЛЄКТРИКА НА СЛУЖБІ ВИНОГРАДНИКІВ.

Ненормальна погода цьогорічної весни причинилася до дуже невідрадних виглядів для виноградників. Урожай на виноград заповідається дуже поганo. Маючи це на увазі, німецькі власники виниць над Реном пробують ратуватися при помочі електрики. Вони влаштували спеціяльні електричні проводи здовж і поперек своїх виниць і огрівають виноград електричними струмами. Покищо не знати, чи ця спроба вдалась. Але вже на око видно, що електризовані виноградні культури розвиваються краще.

880 КМ. НА ЖИВОТІ.

Два Індійці, Мукчать і Букамаль, вибралися з Ню Дельгі на прощу до святого місця Бадрінат у Гімалаях, віддаленого 880 км. Вони надіються, що відбудуть цю дорогу протягом 8 місяців. Найцікавіше, що не будуть їсти ані їхати, але повзти по землі як вужі.

ПРОТИВНИКИ НОВОГО КАЛЕНДАРЯ.

В румунському селі Кукова, департаменту Путна, вісім селян, противників нового календаря, забарикадувалися в місцевій церкві і побили двох селян, що хотіли з церкви вийти. Поліцію, що хотіла вивести забарикадованих, також побито. Тому, що інтервенція прокуратора в супроводі кількох жандармів завела, мешканці села напали на церкву і знищили її. Дві особи вбито, 8 ранено. Арештовано багато осіб і привернено спокій. Інцидент мав релігійний підклад.

ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬСЬКОМУ СЕЛІ.

Велике заворушення вибухло в селі Несуловичах біля Олькуша. Три гаєві заскочили на краю ліса кількох хлопців, що стрясали з дерев хрущі. На вид гаєвих хлопці почали тікати, а гаєві пустилися навздогін. Нараз заступив їм дорогу господар Баран і запротестував, щоби гаєві толочили йому засіяне поле. Прийшло до сварки, при чому збіглися люди і поставилися грізно до гаєвих. Вони теж не злякались і дали до людей кільканадцять стрілів, ранячи трох хлопців і одну дівчину. На гук стрілянини прибігли з села коло 150 людей і давай напирати на гаєвих, які мусіли схоронитись до ліса. На щастя, рани, які зазнали хлопці, не є тяжкі, бо походять від шроту.

УЧЕНИК ЛІЦЕЮ ЗАРІЗАВ СВОГО ДИРЕКТОРА.

В мадярськім місті Шекесфегерварі вбив 19-літній ученик ліцею, Балог, свого директора Вісінчея ножем за те, що директор дорікав йому за пиянство й нечемне поведення супроти президента організації мадярської молоді. В кабінеті директора був тоді й місцевий нотар. Балог і його ранив тяжко. Післявоєнна молодь усюди ненормальна. Не диво, що майбутність Европи являється багатьом вдумливим людям у дуже темних барвах. Звиродніння молоді по всіх краях набирає не диких, а прямо звірських форм.

НАСЕЛЕННЯ НІМЕЧЧИНИ РОСТЕ.

Як стверджує статистика за 1934 р., населення Німеччини з кінцем тогож року дійшло до 66 міліонів 640 тисяч. На увагу заслуже значний зріст уродин у порівнанні з 1933 р. Коли в 1933 р. уродилося 227 тисяч дітей, то в році наступному було уродин 464 тисяч, отже зросли більше як удвоє. На кожну тисячку мужчин припадає 1,058 жінок, отже Німеччина має майже два міліони жінок більше ніж мужчин.

ЦІЛЕ СЕЛО ХОЧЕ ПЕРЕЙТИ НА ЖИДІВСЬКЕ.

До варшавського рабінату прийшла делеґація білоруських селян зпід Пинська і заявила, що їхнє ціле село хоче перейти на жидівську віру. Рабінат відповів, що може сповнити їх бажання тільки тоді, коли на це згодиться адміністраційна влада. Тоді делеґати звернулися до адміністраційної влади, але стрінулися з відмовою. Вони робили дальші заходи в Данціґу, але теж без успіху. Перед кількома днями вони знову приїхали до варшавського рабінату, щоби приняв їх на юдаїзм, і заявили, що святкують суботу, виконують усі жидівські обряди, а тепер хотіли би ще дати себе обрізати. Секретар рабінату сказав делеґації, що їх прохання возьме рабінат під розвагу на найближчому засіданні. Як показується, збаламучені селяни належать до секти суботників, яка приняла багато обрядів з старого завіту.

„ДОМИ ЛЮДОВІ" НА ПОЛІССІ.

На українському Поліссі перестали існувати „Просвіти", тепер зникають також українські кооперативи. Населення позбавлене національного виховання та задоволення своїх культурних потреб. Це використовують польські організації та інші чинники й започаткували широку акцію будування „домів людових". Полісся сильно загрожене!

РАБІН ФАЛЬШІВНИКОМ СВІДОЦТВ.

Окружний суд у Перемишлі засудив рабіна Багада на 8 місяців вязниці за те, що виставив фальшиве розводове свідоцтво і взяв за те 270 зл.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА КОЛО ХАРКОВА.

На залізному шляху між Ростовом і Харковом особовий поїзд упав з насипу внаслідок неправильного наставлення зворотниці. 27 осіб ранених.

В ТЕРНОПОЛІ ЗАСУДЖЕНО 17 УКРАЇНЦІВ НА 86 РОКІВ ТЮРМИ

ТЕРНОПІЛЬ (Галичина). — Закінчився процес проти 24 Українців, обвинувачених у приналежності до Організації Українських Націоналістів, в поширюванні нелеґальних друків, тощо. Засуджено: 1) Василя Пастушенка на 9 років тюрми, 2) Юлія Кручового на 9 років, 3) Евгена Кручового на 8 років, 4) Фелікса Кордубу на 8 років, 5) Петра Джуса на 4 роки, 6) Василя Тимкова на 7 і пів року, 7) Михайла Гавриша на 7 років, 8) Ярослава Круківського на 6 і пів року, 9) Антона Констанкевича на 6 років, 10) Олександра Стешина на 5 років, 11) Володимира Гринева на 4 роки, 12) Теодосія Сіранта на 2 роки, 13) Ілька Фридриха на 2 роки, 14) Василя Волинця на один і пів року, 15) Дмитра Умриша на один і пів року, 16) Дмитра Гавриша на один рік і 17) Ореста Гринева на 8 місяців тюрми. Разом усіх засуджено на 86 років і 8 місяців тюрми.

ЛЯХИ МАСАКРУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ.

ПАРИЖ.—„Українське Слово" дістало відомості зі Львова про ляцьке дикунство, якого допустилася поліція підчас відправи, що відбулася підчас Зелених Свят на Личаківськім цвинтарі. Після відправи на стрілецьких могилах львина частина приявних зібралася над розритою вандальською рукою могилою славної памяти Любовича і тут один зі священиків відправив панахиду. Після „Вічная память" жіноцтво, що переважало чисельно, почало співати „Ви жертвою в бою". Ляцькі поліцаї, що окружили громадян густим кордоном кинулися в половині пісні з диким ревом на жіноцтво та почали гумовими палками бити людей, де попало. Побили три жінки до того ступня, що їх відвезло ратункове поготівля до шпиталю. Є неправджена чутка, що одна з побитих жінок у ночі померла.

ЛЯЦЬКІ ЖАНДАРМИ НАПАДАЛИ НА ПРОЦЕСІ.

ЛЬВІВ. — З ріжних місцевостей, де відправляли підчас Зелених Свят богослуження за полеглих українських стрільців, доносять, що польська поліція всюди ставила таким відправам величезні перешкоди. А як такі напади пояснює і виправдує польська преса, видно по одним такім польським описі, який подано в польській газеті ось так:

„Щойно тепер можемо подати вістку про спровоковані українськими націоналістами випадки, що відбулись у містечку Стара Сіль, повіт Самбір, в перший день греко-католицьких Зелених Свят. Під покришкою релігійної процесії зорганізували місцеві українські діячі на зразок попередніх років похід на гроби „Січових Стрільців", полеглих у польсько-українській війні в 1918 р. При звуках церковних дзвонів, з духовенством і церковними хоругвами, співаючи боєві націоналістичні пісні, вирушив похід у напрямку цвинтаря. В першім ряді похоу несено, не зважаючи на заказ влади, провокуючий терновий вінок, прибраний у жовто-сині українські народні фарби. Інтервенція поліції, щоб переконати несучих вінець віддати його, не мала наслідку. Навпаки, товпа, підбурена аґітаторами, прибрала агресивну поставу і в одним моменті чинно заатакувала поліцію. Зачали бити поліцію держаками від хоругов, палицями, а потім обкидати камінням. Кількох із них сильно побито. Лише завдяки зимній крові поліції, що була під кермою місцевого команданта постерунку, Юристи, не дійшло до проливу крови й при помочі прибулої з Самбора поліційної помочі положення вдалося вцілости опанувати. Провідників нападу, з укінченим ґімназистом Форилою та з бувшим секретарем громадським, Рудзінським, заарештовано та віддано до диспозиції судової суді в Самборі".

САМООСВІТА В ПІДГАЄЧЧИНІ.

ПІДГАЙЦІ (Галичина).—Заходами Філії „Просвіти" в Підгайцях створено в повіті 55 самоосвітніх гуртків, 5 жіночих самоосвітніх гуртків, а при Кружках Рідної Школи 11 гуртків доросту.

ПОМЕР ЧИ НЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНЕЦЬ.

УЖГОРОД (Закарпаття). — В селі Осія на Закарпатті помер 109-літній селянин Іван Звонар. В похороні взяли участь дочка, 16 внуків, 31 правнуків і 4 праправнучки. Всі його сини згинули у світовій війні. Уродився 1826 р. Памятав добре панщину. До самої смерти почував себе дуже добре.

НЕ БУДЕ ЗГОДИ.

ЛОНДОН.—Війна в Африці неминуча. Комісія, яка радила над тим, щоб довести до порозуміння між Етіопією й Італією, розбилась. Остання надія на мирне полагодження спору відпала.

НЕ ХОТІЛА БУТИ КОРОЛЕВОЮ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Княжна Єлисавета, бувша королева Греції, розповідала кореспондентови-Американцеви про свій розвід. Казала, що ніколи не хотіла бути королевою, бо ненавиділа завжди лицемірство, поверховність і той фальшивий подив, з яким відносяться до тих, що їм пощастилося походити з королівського роду.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШУКАТИ ВИХОДУ З НЕВДАЧІ

Вибори, які відбулися недавно на Закарпатті, випали для нас цілком незадоволяючо. Певна річ, що можна на це знайти ріжні виправдання, навіть і слушні, але це нас як націю не потішає. Вибори виказали, що на Закарпатті може ґрасувати всяке шумовиння і знайти попертя у зараженій москвофільством темній частині населення, або в чеській партії, що будує свою силу на грошевих засобах і баламученню українського селянства.

Якіб не були партійні розходження між свідомими Українцями на Закарпатті, так далеко вони йти не можуть, щоб не зрозуміли, що Українці, як нація, і як господарі Закарпаття, не використали при виборах через свою несвідомість і брак консолідації навіть тих прав, які їм прислугують.

Саме тепер пора над тими справами застановитись. І пора кождій ґрупі роздумати цю справу в своїй середині, а потім вивести потребу консолідації українських сил під дискусію. Глядячи на ту справу з цього боку, вважаємо відрадним явищем навіть те, що пише на цю тему ужгородська „Свобода", орґан християнсько-народньої партії Закарпаття. Лишаємо релігійне становище часопису чи цеї партії на боці, а беремо під увагу те, що пишеться про обовязки священства у звязку з темою старої пісні: „Церква хай не мішається до політики". Бачимо, що той релігійний часопис заповідає, що „побожне" Закарпаття зі своїм мадяронським і москвофільським священством готово опинитися незабаром у таких відносинах, у яких знаходиться тепер Мексико, коли мова про католицьку церкву й про положення католиків. „Свобода" питається, хто повинен на селі підтримувати культуру народу і його освідомлювати. Виходить, що повинен це робити священик. Але священик інтелігентний. А деж його взяти? Бо на ділі є так:

„Німець священик, учитель і інший, вийшовши зі школи, науково удосконалюється далі, і то в модерних напрямах, читанням фахових новинок і журналів. У нас (честь незначним виняткам!) переважно буває так, що абсольвенти теольоґій, і препарандій, здавши матуральний іспит, кладуть хрестик на всю науку, а декотрі ще й підручники продають, і кінець. Це яскрава правда; наша інтеліґенція так простачиться".

А що з таких „вождів" мало може бути потіхи, тому „Свобода" слушно підносить:

„Ну, чи маємо винувати наш відсталий нарід, коли його такі вожди провадять, що ще нищать працю тих, що щиро працюють для народу?"

Ось де корінь лиха й одна з головних причин таких наших невдач, як при виборах на Закарпатті.

ЗА ДУМКАМИ КИРИЛО-МЕТОДІЇВЦІВ

Українська державна думка в Драгоманова.

„До глибини душі зворушений, дякую всім, хто згадав мене в часі спомину 30-літньої моеї літературної праці. Гарячі привіти ваші тимбільше мене пронизують, що вони для мене в великій мірі не ждані. Похвали ваші моїм змаганням занадто великі. Коли я претендую на щонебудь, то лиш на те, щоб проповідати і пробувати прикладом до політичної практики ті провідні думки, до котрих дійшли в 40-ві роки славні братчики Кирило-Методіївські і котрі лежали в основі українського народолюбства мого і товаришів у наших молодих часах, у 60-тих і 70-тих роках, звісно, з одмінами, котрі принесла всесвітня наука і політика в новіщих часах".

Такими словами розпочав Михайло Драгоманів свою подяку за привіти в часі ювилею його 30-літньої праці, улаженого в грудні 1894 р. у Львові. У червні найближчого року закінчив у Софії життя цей апостол згідности слова й діла. Таким робом його вище наведене признання до провідних думок Кирило-Методіївців і переводження їх у практичній політиці є просто передсмертним. У писаннях і листуванні Драгоманова часто згадуються провідні думки Кирило-Методіївців. Про його захоплення провідними думками Кирило-Методіївців свідчить найкраще його вірш, єдиний у його літературній спадщині, „Поклик до братів Славян", написаний у Гайдельберґу в серпні 1871 р. на лад пісні „Гей, не дивуйтесь, добрії люди". Словами пісні навіть почав Драгоманів свій вірш:

Гей не дивуйтесь, добрії люди,
Що на Вкраїні повстало,
Що Україна по довгій дрімоті
Голову славну підняла.
Гей, Українець просить не [много:
Волі для люду і мови.
Но не лишає він до всей Руси
І к всім Славянам любови.

Таких строх 15. В них закликував автор Московщину не думати про зневагу души зеднаних із собою народів; Поляків кликав признати „руськеє право на руську землю і мову", запевнюючи їх, що таким робом покладуть міцну основу „для власної волі"; далі йшли поклики до Чехів, Сербів і східних Славян. Цілості „Поклику" Драгоманова відповідає і його закінчення:

Зберімося, браття, в сімю [рівноправну
І крикнемо на братньому пиру:
„Ми хочем для себе й для ці- [лого світу
Лиш волі, освіти і миру!"
Ой, мати Вкраїно, ой Київ наш [чесний,
Колиб довелось серед тебе
Те слово почути і вольнеє знамя [мя
Славянське підняти до неба!

Як писав Драгоманів у 1873 р. до Володимира Навроцького, був він „готов на саму крайню опозицію і боротьбу", одначе за ідею, яку бачив ясно, бо з нього був політик-реаліст, що рахується з кожночасними внутрішніми та зверхніми перепонами розвитку української справи. Одначе при всьому тому він був ворогом таких „чистих українських сепаратистів, — як писав до Навроцького — які абсолютно нічого не роблять 10 років і ждуть, що якось Аллах заведе їм Україну самостійну".

Що Драгоманів не був неприхильним утворенню української держави уже в 70 рр. XIX в., показують такі його слова з статті „Пізнаймося", надрукованої в 1 ч. „Друга" з 1877 р. у відповідь редакції „Правди". „Перед патріотами нашими дві дороги: або прямо вирватись укупі з своїм народом зпід держави російської, також австрійської й угорської: і я нічого не скажу проти тих, хто не язиком і не в чотирох стінах, а ділом почне до того йти, — або користуватись усяким проґресивним ступнем тих держав і тих громад, з котрими наш народ звязаний, особливо усякими інституціями і напрямками демократичними. Шановна редакція „Правди" нераз жахалася „сепаратизму" і „нельояльности", проти котрих я... з засади ніколи нічого не говорив".

У томуж часі він почав писати розвідку п. з. „Пропащий час", у якій бажав виказати докладно, чому вважав за пропащий час для України ввесь час, який вона прожила під Московщиною - Росією. На жаль, Драгоманів написав тільки вступ до своєї розвідки, який видав Михайло Павлик у 1909 р. у Львові окремою відбиткою, в передмові до якої робив видавець із пропащости часу для українського народу до часу писання статті Драгоманова й після того під московським пануванням такий висновок: „Одно спасіння: вирватися з царства нашої пропащости, відділити й відгородити українську землю від Росії — якнайшвидше, за всяку ціну, поки ще час".

Драгоманів указував у вступі до задуманої розвідки, що плакати на старовину й бажати вернути її завжди даремне діло, але „оглядатися назад треба, щоби знати, через що тепер стало так ґірко, щоб не помилитися знов, як колись помилялись. Українцям треба добре оглянутись назад і пригадати останні дві сотні і два десятки років після того, як козаки українські за приводом Богдана Хмельницького піддались під руку „царя восточного, московського" в 1654 році". І розглядаючи питання, що „Українці виграли за останні двісті років, як пропадали наші старі „негідні" порядки, а заводились вові, московські і петербурзькі, буцімто европейські", Драгоманів дійшов до висновку, що „за ті часи, як Україна пристала до московського царства, з його самовольним царем, з кріпацтвом, живщого без науки, — то царська самоволя заїла вольности українські". На закінчення вступу подав Драгоманів такий свій погляд на гетьманщину: „От через це усе після Хмельницького до самих часів Катерини ми бачимо, як замісць того, щоб розростатись тому доброму, що було в козацьких українських порядках, воно топчеться царями, або схне, — а зле поливається, розростається".

Одначе Драгоманів перенявся не тільки думками Кирило-Методіївців, але й прудонівським анархізмом, якого наконечна ціль повна воля (а не сваволя) особи. На його думку, відносини між людьми повинні опиратись на добровільних умовах, заснованих на глибокому особистому переконанні та сповнюванні якнайсолідніше. Основна одиниця в Драгоманова це вільна, добре впорядкована громада, одначе не відокремлена від інших громад, а навпаки, звязана з ними якнайтісніше в спілку вільних громад. Драгоманів бажав переміни централістичних держав, в яких жив наш нарід, на вільні, федеральні держави, які держалисьб доброю волею й інтересами самих народів. Такою вільною, вповні автономною частиною вільної Росії й вільної Австро-Угорщини уявляв собі Драгоманів і Україну.

Зате він не вірив, що галицькі Українці щось виграють на випадок війни Австрії з Росією, бо виключував можливість відірвати від Росії українські землі по Дін і Кубань, або навіть по Дніпро. Таку думку висловив він між іншим у статті „Неполітична політика", виводячи ось-що: „Увесь „поділ Росії", який можна припустити, може обійтись на тому, що від Росії відірвуть Царство Польське (Конґресівку), Бесарабію та яку блидочку землі на Волині й Поділлю. Так тоді власне національність Русинів заплатить кошти цього поділу, бо в Бесарабії подністрових Українців віддадуть на румунізацію, а коли Царство Польське злучать з Галичиною і назвуть новий галицький край Королівством Польським, то Поляки стануть там у такій більшости проти Русинів, що Русинам буде ще важче встоюватись за себе ніж тепер. Блидочка Волині й Поділля не змінить пропорції".

За свого часу Драгоманів ніде не бачив „сили, ґрунту для політики державного відриву (сепаратизму) України від Росії, „крім хіба частини польської шляхти". За найприродніших союзників Українців у Росії він уважав усі недержавні народи й ті круги московського суспільства, які енерґійно боролися з політично-адміністраційною централізацією й деспотизмом Росії, головно земства. До останніх привязував таку велику ваґу, що в „Чудацьких думках про українську справу" писав ось-що: „Українські автономісти зроблять найрозумніше, коли рішуче звяжуть долю свою з долею земств на Україні і, значить, в усій Росії. В тій думці нема нічого нового, бо практично українолюбці, котрі щонебудь робили для освіти й добробуту нашого народу, де є на Україні земські уряди (тобто на лівім боці Дніпра й у Новоросії), завше рахували на земство й діставали від нього підмогу. Треба тільки поставити таку практику на ґрунт ясної і широкої теорії.

„Хто завдав собі труду оглянути історію земських урядів у Росії за 25 років, той не може не побачити однаковости напрямків ліпших земств на Україні й у Великоросії. Напрямки ті: демократизм і думка про децентралізацію, а також про натуральне ґрупування повітів і ґуберній для практичних справ: економічних і просвітних, у країни, котрі відповідають натуральним поділам Росії ґеоґрафічно-етноґрафічним.

„Можна сказати, що політично-адміністративні ідеали російських земств, великоруських, як і українських, совпадають з програмою наших Кирило-Методіївських братчиків, звісно, без її занадто ідеального для теперішнього часу федерального американства".

Словом, Драгоманів, як сам писав до Павлика на початку лютого 1891 р., „багато потратив чорнила й нервів ради всяких федерацій, фратернізацій і т. д., поки не прийшов до виводу, що треба майже виключно занятись тим, щоб упорядкувати свій куток, звісно, ширячи в ньому думки й про фратернізації — а тоді „брати" самі прийдуть до нас стискати нам руки, — а інакше вийде так, мовбито ми набиваємось на братство і всякі дурні нас же й одпихати будуть".

Маємо вповні вірогідне свідоцтво про те, що перед своєю смертю Драгоманів вірив у неминучість незалежної української держави. У переїзді через Львів до Києва задержавсь у Львові 29. квітня 1918 р. новоіменований тоді болгарський амбасадор д-р Іван Шишманов, зять Драгоманова. З приводу того подало „Діло" в ч. 99 статейку „Болгарський амбасадор на Україну проф. Шишманов". Непідписаний її автор, Володимир Дорошенко, подав у статейці зміст своєї розмови з широкозвісним професором університету й колишнім болгарським міністром освіти. Хоч-не-хоч мусіла бути мова також про Драгоманова. Про останнього ось-що занотував автор у „Ділі": „Теплим словом згадує він (Шишманов) заслуги Драгоманова, який, хоч і не брав безпосередньо участи в політичнім життю Болгарії, одначе в своїх викладах в університеті і приватних розмовах перестерігав Болгар від тих помилок, які робили Українці в часах гетьманщини. Тепер ці слова можна обернути навпаки: сучасна Україна не повинна повторяти помилок Болгарії, перед якими перестерігав їх саме український патріот Драгоманів.

„Згадував також д-р Шишманов, що Драгоманів ніколи не забував вказувати болгарським політикам на самостійність українського народу і відрубність його від московського та заповідав неминучість повстання української держави. Ці слова Драгоманова пригадав Шишманову цар Фердинанд, переглядаючи з ним перед відїздом його до Києва мапу України". — „Діло").

М. Возняк.

ПЕРСИ В КАПЕЛЮХАХ.

За приміром Туреччини Кемаля Ататурка (Кемаля Паші) і Персія відкинула фези, чи пак т. зв. пеглевські шапки, та ввела обовязкове ношення капелюхів. Тому вісім літ на приказ теперішнього шаха всякий Перс мусів носити т. зв. пеглевську шапку. Шах видав був такий приказ тому, щоби й цією зовнішньою ознакою Перси зазначували свою національність. Тепер, коли — надумку шаха — вже осягнено цю мету, треба зробити ще один крок далі та приняти капелюх. І коли шах приїхав до парляменту, щоби його відкрити престольною промовою, ждали на нього міністри й ґенерали та посли з відкритими головами, себто здіймали капелюхи.

Марко Марків.

„НЯНЯ".

Моя няня немало химерна. Вона, якби їй прийшлось бути іншою, то можеб не була. Ще в жнива 1914 р. хапнула мене міцно за руку і давай зі мною на прогульку. Куди не водила вже вона мене!

Найперше пішли ми в Станиславів. Що тут не діється! Мобілізація! Мені аж лячно. А вона вибалушила сліпаки, роззявила губи і вдивляється мов ґапа. І видимо — людей як мурашок. Одні на двірець, другі з двірця, чути і плач і сміх, а на Липовій їде канона за каноною. Коні ще не звикли, видно свіжо зареквіровані, крутять задами, ідуть якось ніяково, шарпають, скачуть, аж тут зробили самі зі себе запору. А зад цього маршу не питає і насувається як на криги леду по ріці весною, коли лід рушить. Запора змаґається і розвязки не видно, бо один кінь норовистий — він нічим не дається втихомирити. За час видно, що вже проглотилось, але як, не видно. Під цісарськими маґазинами людей — як коло вулия, що от-от і рій з нього вилетить. Покотом лежать тай барашкують. Мало між ними веселих. Переважно сумні і тугу куренням відганяють. Поодиноко викликувані, стають у дверях маґазину. Пан „фельфебер" голосно виитує: „Матля, блюза, гозна, лейбик, гозеншпанґи, камаші, аксенроля, черевики з зольниґлями, комодшуге, феци, файстлінґи, армлейбик, бавхбінда, гальсбіндель і шапка". До того: „торністра, шпада, бротзак, білля, шалька і есцайґ". На кінци: „баґнет з куплею, карабін і трінкбехля".

— Маєш, хлопе, мундур, а цивільні лахи давай до маґазину!

По часі замкнули маґазин і чути команду: — Хлопці, — решта мундуру роздасться завтра. — Ага, — шепче мені моя няня — не стає, забракло, та кладе на губи палець на знак, що про те не розказуй нікому, бо заарештують як зрадника.

В товпі зробився гамір, всі майже встали на ноги. Дехто допоминався їсти, бо були між ними такі, що вже і по кілька днів там ждали. Чути знов команду:

„Хлопе, кому близько, можеш скокнути по хліб до дому, але зараз вертайся, бо інакше призначу до рапорту, дістанеш шпанґи і анбінди".

Люди знали, що це значить. Кождий з них це бачив, може і перетерпів, бож служив 3 роки в „штанді". Розійтись — та не далеко. Десь хтось лиш очмихнув на стацію. Ті, що остались, пошукали тіни, — бо жнива, сонце пражить. Знов закурили, „щоб ся ними дома не журили". Веселости у них не видно. Десь далі чути спів, але сумний, і по словах чути, що гейби по килішку. Співають:

Ой цісарю, цісарику,
На що нас вербуєш;
Забрав Москаль маґазини,
Чим нас погодуєш.
Ай буду вас годувати
Гречанов половов,
Та буду вас проганяти
Цісарськов дорогов.

Чути: „гальт!" Видно співаків тих „гальтують", приказують так не співати і знов грозять рапортом.

А моя няня рапорту, що правда, таки боялась. І вона десь то вишпирала, що мій рік ще не йде. Я як не той, вернув до хати. Та це може й було моїм лихом. Бо дома захопили Москалі. Пішли вони — прийшли наші. Та ба! Ці знов пішли — прийшли тамті. Так щось три рази. Мучились люди на фронті, але мучились не менше і дома. Форшпани, реквізиція і зрада.

Зрада. Яка? От послухайте: Не подобаєшся комусь чимбудь — вже тебе нема. Так позбувається з одної хати жінка свого чоловіка, щоб пібратися з любовником з сусідньої хати. А любчик таксамо губить свою жінку. Жінка невірна доносить фальшиво військовим властям, що її муж є зрадником. Сама свідчить, а на другого свідка кладе свого любаса. А опісля любас таксамо свою жінку обжаловує, а на свідка свою любку бере. І діло готове! Двоє невинно повисли, а двоє грішних — пібрались. І то зовсім по закону! Няню, а ти що на те?

А няня хап мене знов за руку тай гайда через Лопчин—Делятин—Ясінь до Будапешту, Відня, Праги і до Бялої. Я ледви стямився. Що бачимо по дорозі? До Ясіня дороговкази виключно польські, мужчин мало, в селі лиш війт, та боґ-секретар громадський. Над кождою керницею видніє напис по польськи: „вода дупіця". Цього другого слова я довго не міг зрозуміти. На Угорщині пізнали ми, якого ступня може бути людська нежичливість, а як далеко сягає самолюбний шовінізм. У Мадяра, хто не Мадяр, то не чоловік. Просиш хліба, а він тобі камінь. Хочеш води, а він тобі калужу. Проси води по мадярськи, то й вина дістанеш. От вам і завзяті націоналісти. Відень — правда, не такий уже. Більше формальний. На вступі зажадали посвідки, чи моя няня не вошива. І сміх і плач. Я кажу — то наші колись свині такої посвідки не потребували, а ми, що ті свині годували і вам слали, мусимо мати такі посвідки. На щастя навинувся посол Яцко Остапчук і якось з цеї тарапати вилабудав.

У Відні можна було тоді за 45 сотиків дістати незгірший обід. Та щоб чужому там сидіти в часі війни, треба було мати міцніші нерви. І ми чмихнули до Праги.

Та пепічки, мої пепічки, не знаю як вас і згадувати. Ще й до нині стоїть мені перед очима мати, що з плачем сина урльопника на двірець виправляла і так наказувала: „Так сем кукай, як лищ буде нагода, з війська раковського вдирди до руского". — Стояли при тім жандарми, поліцаї та чули це добре. Але ні слова одного ніхто на це. Бо мудрі і свідомі націоналісти. Няню, а в Станиславові як було? Мовчиш, хочеш їсти кашку? Не гадаю.

Приїхали ми до Бялої. Тут наших уже більше. Між ними є і директор української ґімназії в Коломиї, Софрон Недільський. Небіжчик хорував тоді. Це мене вразило дуже, а що Східню Галичину звільняли почасти, то й ми поволі підсувались. Вже ночуємо в давно розбитім Перемишлі. Часи ще увійдуть. Обід таний. Професор Д. Ґ. зафундував і заплатив одну корону і двацять сотиків за один обід, — ми — мовляв — „фліхтлінґи" (втікачі).

Вернулася няня зі мною з прогульки до хати. Ой, як тут сумом навіває! Москалі забрали собі закладників — кого хотіли, а Австрійці собі — кого хотіли, тай пігнали нас до Талерґофу, декого повісили, кого розстріляли і з судом і без суду. Робили так одні і другі. Приміром — Москалі при відвороті підпалили місто і пильнували, щоб горіло. Хто з мешканців ратував, того арештували, примкнули в арешті, їсти, крім оселедців, не дали більш нічого і тим змусили десять осіб підписати протокол, що вони власне, а не Москалі — місто підпалили. Мо-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ТРЕБА ВІДЗИСКАТИ НАШУ ГРОМАДСЬКУ СИЛУ.

Коли ріжні національні ґрупи приїхали до Америки, вони були повноправними горожанами свого краю і знали, що їм дає горожанство. Мабуть це була причина, чому вони скоро старалися набувати право горожанства в Америці. І тому вони вміли використати американську свободу, а тепер займають поважні становища в громадах, стейтах та при федеральному уряді.

З нами було цілком не те. Ми приїхали сюди як „ґаліцмани", „австріяки", „гонки", „рашени", і ще там які, аж з часом почули ми стару нашу назву „рутеніян", а тепер щойно „юкраініян". Через тоті назви ми не могли створити своєї сили, бо не становили однієї національної ґрупи; навпаки, ще й між собою посварились. І тепер знайдете може й половину нашої іміґрації серед Москалів під назвою „рашен". всеодно, чи вони „кацапо-рашен", чи „карпато-рашен", чи там „литл-рашен". А також ще є й „остріен" і „полиш", а може ще й „руменіян". А то час нам уже розуміти, що такий поділ не поможе ні нашим „рашенам", ні „полишенам" ні справжнім Українцям.

Час і пора подумати над тим, якби то зійтися отим посвареним „русинам" та зріло подумати: Чи не можнаб нам злучитися як одній, українській ґрупі, для свого власного добра, під гаслом американського горожанства?

Ану, подумаймо, добрі люди, і скличмо себе на наради!

Микола Завойко.

---o---

ДВА БАГАЧІ.

Два десять-літні хлопці в українськім селі бавалися в „коника". Один виграв. „Ти багачу" — крикнув з погордою той, що програв. Той, що виграв, був сином трошки заможнішого селянина, але оба господарства були однакові. „Я багач?" — крикнув з жалю обиджений хлопець. „Ти сам багач!" — і кинувся на свого суперника із стусанами. Незабаром оба „багачі" чубились, аж кров з носа ллялася.

Перед кільканацятьма літами на українському зібранні в Ню Йорку йшов завзятий спір між двома українськими інтеліґентами, що змагались за провід. Один з них мав науковий ступінь, другий ні. Один учасник зібрання звертається до цього другого і з чемности починає: „Пане докторе!"... „Я не доктор, прошу мене не ображати!" — відповідає з завзяттям провідник. Зібрані аж тепер зрозуміли, що той, хто має ступінь „доктора", то ворог народу. Саме так, як о-той хлопчина „багач". І їм стидно стало, що між українською громадою появилася якась небезпечна порода „докторів". Громада пішла за проводом тих, що проповідували нищення „докторів".

На жаль, ми діждалися овочів такої аґітації. Большевики, знищивши „буржуазію", чали ділити нагромаджене добро. Винищили інтеліґенцію, отже отих ненависних „докторів", а українських буржуїв, селян-кулаків, перемінили в рабів. Ще лише їх кровю діляться. Між українськими робітниками в Америці залишилися ще сліди большевицької аґітації, ненависть до кожного, що щонебудь має. Головно до тих Українців, що працею доробилися якогось маєтку і його ще не стратили. До „докторів" ненависть пригасає, бо їх вони вже не бояться. Але в засаді ментальність нашого пересічного Українця в Америці тасама. Не видко загального змагання, щоб серед нашої громади витворити бажання здобувати працею великий маєток, виховати своїх дітей на ужиточних громадян, подбати, щоб їх поставити на високі становища. Зате слідно радість, як щось кому не вдасться, або якомусь „багачеви" станеться якесь нещастя. А як бандит утече з криміналу, то він зправила „герой" в очах нашого брата. І т. п. Деколи навіть небезпечно писати про таке, або говорити. Цеж „реакція", „буржуазність", „ворогування до працюючого люду" і т. д.

Та життя говорить що інше. В понеділок, 8. липня, святкувала Америка 96 народини одного із своїх „багачів", Джана Д. Ракефелера. Правда, він самий обходив свято дуже скромно. Єдиною його розривкою того дня була забава з 5-літньою донечкою свого шофера. Вони обоє дуже любляться. Він на схилку життя, вона на початку... Але часописи не забули згадати про Джана Д. Ракефелера, що він був одним із будівничих Америки ще тоді, коли енерґійні одиниці мусіли на себе перебирати обовязок загосподарення великих земельних просторів будови цілої сітки залізниць, експльоатації підземних мінералів, добування неоціненої тепер у світі нафти. Саме Ракефелер став „нафтовим королем". Коли його маєток зріс до міліярда долярів і він не мав уже сил ними завідувати, пішов на спочинок. Свому синови передав 500,000 долярів для роздання на добродійні, наукові й релігійні цілі, а самий присвятився виключно праці на втримання життя. Багато він пережив: громадянську війну, замордування Линколна, повінь у Джанставн, російсько-турецьку війну, паніку з 1893 р., еспансько-американську війну, будову панамського каналу, світову війну, російську революцію... І хотів би ще пережити теперішню крізу.

Перед двома тижнями президент Рузвелт предложив свій плян оподаткування великих маєтків. Минулого тижня запитав один з ґазетярів другого американського багача, Генрі Форда з Дітройт, що він думає про цей плян. А Генрі Форд був рисівником у своїй молодости і все укладав якісь пляни. Він створив автомобіль і ціле промислове американське царство. Тепер це найбагатший Американець. Він не боїться, щоб йому забрали його маєток. Каже, що бажання відобрати маєток не є нове. Гроші — це на його кумку, не є маєток, а виразник маєтку. Його маєток, це його фабричні будинки, машинерія і все, що там нагромаджене людською енерґією. „Що то зроблять з нашим маєтком ті, що укладають пляни його розподілу?" — відповів Форд своїм запитом. „Чи сконфіскують машини і розділять їх між тих, що їх не мають? Чи може фабрики переберуть теоретики і ними будуть управляти? Як довго це їм удалось би? А як наложать такий податок, що забере ввесь дохід, то як дадуть собі раду, коли прийде такий скрутний час як тепер?" Тут Форд мав на думці те, що докладав 50 міліонів долярів річно до своїх підприємств.

„Я не кажу", — продовжував Форд — „що тепер маєтки в Америці добре розділені. Треба дати спромогу робітникам, щоб мали за що купувати вироби нашого промислу, інакше промисл стане. Тому дайте робітникови добру заплату за його роботу. Але дайте також дещо господареви, щоб він міг господарити, а не забувайте й на те, що фабричні будинки також щось коштують і їх треба утримувати. А коли що останеться з добрих часів, треба сховати на важкі часи".

Форд не вірить, щоб великі маєтки можна довго передавати з роду в рід, коли ними наслідники не вміють господарити. Тоді все маєтки опиняться в руках продуктивних людей, які будуть ними господарити на добро краю.

С. Д.

ДОСЛІДНИКИ МАЯТНИКОВОГО РУХУ МІЖ СОБОЮ.

Недавно французькі дослідники маятникового руху мали в Парижі 4-ті річні збори. Чехословацький дослідник д-р Папатанасію виступив із високонауковою теорією про досліди маятникового руху, та з того відчиту ледви чи який Француз розумів одно слово Коли Папатанасію в одному місці зацукався, бо не міг підшукати франуського фахового слова, озвався якийсь жартун: „Та пошукайте це слово чародійною палочкою!" Папатанасію не зрозумів добре цього жарту й відповів обурений: „Коли тут на салі є дурні, хай вийдуть!" На це запримітив полковник Бель: „Таж бачите, що ніхто не виходить; саме в цьому й річ, що тут самі дослідники маятника!" Замітка ця викликала в салі голосний сміх і вкінці розсміявся і сам грізний д-р Папатанасію.

скалі себе оправдали, знайшли виновників, котрих по закону военному і повісили. Знов австрійський жандарм, на імя Турек, у 1914 році на власну руку, сам засуджує на розстріл за якусь ніби шпіонажу касарняного слугу Минколу, котрого назвище я забув, з села Вигода Боришковецька, пов. Борщів. — Хоч не було доказів, заки ще переслухав свідків, хоч товариші Турка впливали на нього, щоби стримався — він сам той засуд виконав, але як страшно. Вивів Миколу за село, дав йому рискаль і казав викопати гріб. і копав бідний та невинний Микола сам собі гріб, а що знав, про що йде, то ледви здужав укопати вглиб на коліно і сів над ним — бо опустили його сили. Пан Турек стріляв до нього два рази. Микола перевернувся в свій гріб, а кат присипав його трохи порохом і пішов до дому, де вже ждали свідки, котрі якраз зізнавали на користь Миколи. А в тім прибігає з поля хлопчина-пастушок і каже, що Микола з гробу встав, сів над ним тай тяжко заводить. Збіглися до Миколи люди, та нема ратунку, бо він в горячці маячить і в очах гасне. Прийшов і кат — тай добив його.

Миколо, Миколо невинний, земленька, яку ти сам шпортав для себе, яку зросив міцно кровю своєю, нехай буде тобі лекшою від найлекшого пуху на світі! Тішуся, що от так тебе згадую тут. Та це тут, не тут, де треба. Це моє тут ще не тут. Бо моя няня шаліє. Раз-у-раз зі мною гуляє. Не посиділи ми довго дома. Скоро завела під Краків, а тепер от тут під Варшаву.

Няню, і не стид тобі мене на сміх виставляти? Хібаж нам ці міста здобувати, бож я бачу — таких як я — тут більше. Миж не „зумашедші", щоб загарбали чужі міста та на увесь світ горлали: „Наші міста, наші, не даю нікому — бо вони наші, наші міста, наші села, наша земля від моря до моря".

Няню, мовчиш? Та коли мовчиш, то я довго тебе попамятаю.

Няня: Гірко мовчати і гірко не мовчати. Знаєш, коли король хорий, то пишуть у часописах, що йому якраз лекше, а коли хтось кричить-горлає, що хата його, то певно не його. Бо як його, то пощо кричати? А який би то був рейвах, якби всі народи викрикували про свою власність. Хто кричить-горлає, що хата його і він її нікому не віддасть, знак, що у нього є сумнів, або не вірить у свою власність. Це знак, що вона не його.

— Няню, а чому ти не завела мене під Золоті Ворота, до Києва, там, де було чотири сотки церков, на широкий степ, якого межі мілуються з заходом Азії, або де межі України пестять Чорне море, або і до Чотирокутника Смерти? Няню, скажи, чого чмихнула зі мною в противну сторону? Ти боялася, щоб твоя щербата краса ще більше не вищербилась?

— Ні — каже няня. — Це таке призначення. І в цім ціла тайна. Призначення перемогло. Я хотіла інакше. Я хотіла вогню, бо він, хоч палить, але і чистить. Та заки з нього чудо посвятиться, ти може з жажди і спалишся. Любиш Україну, то я знов хочу, щоб та любов не була ніколи сита любови. Най і пукає серце. Терпиш, терпи! Терпеливість твою припечатаю сімома печатками, доки зза семої шкіри сім потів не буде. Революція — це пекло, а пекло — терпіння, а терпіння — учитель-ґеній, що зродить Великій Україні Великого Гетьмана: Українського Фоша-Наполеона. Так був по єгипетській неволі Мойсей, по терпіннях світа Христос, а по французькій революції Наполеон.

Це діло часу.
Не міркуй і працюй!
Жди і терпи!
Час іде!
Наше Воскресення-Великдень — за плечима.

У ворожки.

Ворожка викладає карти. Молодий мужчина вліпив очі в її уста.

— Я бачу журбу — починає кабалярка. — Якась старша жінка матиме у вашій присутности велику журу.

Молодець відповідає:

— Слушно!... Це будете ви самі... бо я це маю при собі ані сотика.

ТЕЛЄФОН І КОХАННЯ

Розказують нам, що в давніх часах після великого кохання залишалося зломане серце і звязана стрічкою пачечка листів. Сьогодні любовних листів уже не пишуть, а серця не ломляться...

Усе, що остається тепер з „великої любови", це свідомість, що деякий час не можна буде слухати спокійно деяких ґрамофонових кружків. Ніщо не є так до сліз сумне, як веселий „Schlager", що пересяк пахощами споминів. А крім ґрамофонних кружків є ще один предмет, що затроює супокій сердець, які перейшли „велике кохання". Це — телєфон.

Телєфон — це малий, демонічний ворог забуття і тихої резиґнації. Стоїть собі, такий невинний і діловий із вигляду і вдає, що ціла любовна історія, яка саме скінчилася, його не стосується.

А чейже цей телєфон цілими місяцями дзвонив так пильно, говорив такі чудесні речі, кликав, підбадьорював, просив і дякував — у семій годині ранку, пів до третьої в ночі, при обіді, чи вечором, часом несподівано довгим, уриваним, звуком замісцевої розмови. Він ніколи не перешкаджав тоді, коли був такий голосний, а так жахливо йде на нерви тепер, коли мовчить.

„Ніхто не дзвонив?" — „Ні, ніхто".

„Чи справді ніхто сьогодні не дзвонив?" — „Так, дзвонила кравчиння, вона казала..."

Або телєфон дзвонить і серце зачинає бити скоро, скоренько.

„Галльо! Хто говорить?" „Тут фірма ікс і ипсильон. Ми отримали сьогодні прекрасну колєкцію килимів" —

І після цеї абсурдової вістки телєфон мовчить знову три довгі дні.

Такий він безсоромний.

Одначе в ньому найбільш нікчемне — це мовчазна спокуса його мушлі. Вона здається говорить: треба тільки підійти, зняти слухавку... „галльо 1332 — це я — я коханий, прохаю — дозволь, щоб усе було, як колись..."

Але коли ти здіймаєш слухавку, то в цій хвилині знаєш, що все це безглуздя. Нічого вже не буде, все скінчилося...

Ніщо на світі так не минається, як кохання, що минулося... І ти розумно відкладаєш слухавку, заки ще зголосилася телєфоністка.

Так — але по місяцеви стає лекше, а по двох вже не лякаємося й серце не бється, коли дзвонить телєфон. А по році питається хтось знайомий: „Не знаєте випадково числа телефону пана В?"

І — на диво — ти не знаєш уже цього числа, який кликала тисяч разів...

Забути число телєфону — це кінець сучасного „великого кохання"... — („Жінка").

НАРІД, ЩО НЕ ЗНАЄ СМІХУ

Заки створено все інше — так вірить феляг (єгипетський селянин) — вже був Ніль. Щойно з його намулу виросла решта світа. Без нілевого намулу феляг не може уявити собі світа й життя. Із того намулу загадочний творець зробив людей, із намулу приказав ліпити хати, з того намулу казав родитися ріжному насінню та потроїв жниво.

Правобіч і лівобіч Нілю одноманітний плоский беріг, як далеко сягає око, лише рівнина й вода. Над берегами ріки видно фелягів із черпаками, саміж вони в сірому лахмітті, а своїм зовнішнім виглядом також пригадують цей намул. Намул цей то їх життя. Без фелягів і без Нілю не булоб Єгипту.

Звичайно під словом „убогий", „бідний" розуміємо того, що нічого не має, а під словом „багатий" того, що живе в достатках. Та найбільший пролєтар з інших країн у порівнанні з фелягом — багач. Феляг чи не найбідніший чоловік у світі. І то вже тисячі літ. Коли спитати феляга про його минувшину й будуччину, він лише гляне на небо: дитиною бавився в намулі, намул цей буде його гробом.

Анґлія і Єгигет останніх сто літ старалися, щоб феляги присвоїли собі новітні способи полевої праці. Партія вафдів своїм завданням поставила собі пробудження фелягів. Та феляги до всього того рівнодушні. Не зі злоби. В краю може діятися що хоче, можуть іти революції, війни, можуть лютувати пошести, голод, може не зародити, на все це феляг дивитися буде спокійно, терпеливо.

Міліон фелягів живе так, що ми не назвали би життям. Велика більшість із них іще й нині не має своєї землі, а живуть, як халупники, або добровільні невільники. Нераз приходили чужинці та говорили: Ця земля моя, а ти будеш її управляти для мене! Для феляга воно не справляло великої ріжниці.

Хати побудовані з намулу, а сонце висушило його, що твердий, наче камінь. Висушева троща служить за постіль і за опал. Горшки роблять із намулу, варять на воді з Нілю. Коли хто занедужає, кладеться в горячий намул і за три дні він уже здоровий; мерця закопують у намулі кілька стіп глибоко й за якийсь час він там переміниться в намул і землю.

Феляг не вміє сміятися. Вже Наполеонові вояки запримітили це. Феляг не сміється ніколи. Видно не має відповідного відчуття для цього вияву, який ми називаємо сміхом. Що моглоб зворушити феляга? Віра вчить його брати все так, як воно є, не бажаючи змінювати його, рівнодушно. Феляг, як сказано, рівнодушний, одначе гордо носить своє лахміття. В його поведінці нема невільничости. Сотками літ поводилися з ним як із невільником, одначе в душі він не є невільником. Ніль робить із нього вільну людину. Ві знає, що доки Ніль у серпні й вересні виступатиме з берегів, доти він житиме, а це те саме, що вічність.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Приготування до будови Народнього Дому.

Хто приглядається нашому громадянському життю в Дітройт, той мусить завважати, що в нас є брак Народнього Дому, де моглиб міститися школа, читальня й інші установи.

Члени трох відділів Українського Народнього Союзу прийшли до переконання, що ми так довше жити не можемо. Зійшлися минулого року, вибрали комітет під назвою „Комітет Будови Дому", а цей комітет мав робити ріжні імпрези, щоб цього року бодай площу закупити під будову дому.

На ту ціль минулої неділі, 16-го червня ц. р., згаданий комітет уладив пікнік. Зійшлося чимале число народу, Були не лиш Українці, але й Німці й Поляки і люди забавлялися до пізної ночи. З пікніку було чистого приходу 457 долярів і 75 центів. Між іншими товариствами, як Українського Робітничого Союзу й іншими, є коло 600 вступних білетів, котрі ще не звернені. Тепер згаданий комітет знайшов площу і заплатив дня 15 квітня $1,600, як першу половину, а другу половину $1,600 мають дати дня 15. серпня ц. р. Комітет має вже готівки коло $900 долярів.

Комітет приготовляється дати ще один пікнік дня 28. липня на дохід будови дому і сподівається зібрати багато народу.

Українці в Дітройті! Як будемо мати свій Народній Дім, тоді зможемо сказати, що маємо свою хату і будемо свої господарі.

Стефан Чорний.

---o---

ГУДСОН, Н. Й.

150-ліття міста й Українці.

Наше містечко святкувало сто пятьдесять-літню річницю свого заложення. Свято відсвятковано в днях від 2 до 6 липня так, що четвертого липня, в день Свята Незалежности, відбулася в нас велика парада. Брали участь всі тутешні мешканці, а також Українці.

Перший раз замаяв наш синьо-жовний прапор поміж іншими пропарами. Перший раз наші Українці взяли участь у величавім святі, перший раз наша дітвора виступила в своїх народнім строях. Пишались вишивки гейби мак квітів в чудовім городі. Дуже було приємно глядіти, а ще миліше почути зпоміж юрби голоси „Слава Україні!" тай оплески. Поляки здобули першу нагороду, а то тому, що мали свій живий образ („фловт"). В Поляків взяли участь визначніші люди, бизнесмени, ніхто не гордив своїм рідним. А є тут і наші українські бизнесмени, але щож, не подорозі їм із своїми. Просто стидаються свого рідного, а в гудсонській ґазеті подають, що вони провідники гудсонських Українців. Колиб ми були всі разом, то не знати, чи ми не булиб на першім місці. А той успіх, що ми тут мали, треба завдячити нашим молодим громадянам У. Н. Союза з від. 273 нашому предсідникови С. Козубови, секретареви Е. Общанському й нашому молодому М. Борецькому. Вони доложили труду до всього. Також належиться подяка нашому дяковчителеви й диригентови В. Львівському. Та ще й немало причинився Авраменків інструктор танців, М. Арсеній, що взяв участь зі своїми танцюристами. За його старанням прибули з Пікскіл, Н. Й., козаки в козацькім строю, що немало прикрасили наш похід.

Обсерватор.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 132, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 14. липня, в годині 12. вполудне, в гали церковній. Просимо всіх членів прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Просимо теж довгуючих членів прийти на ті збори і вирівнати свої залеглости. Члени, що мають нових кандидатів, нехай приведуть їх на збори. Контрольна комісія має здати піврічне справоздання. — Гр. Коніцький, предс.; Д. Сова, секр.

ФЕНІКСВІЛ, ПА. Бр. св. Апп. Петра і Павла, від. 321, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Михайло Куриляк, предс.; Йосиф Янушевич, кас.; Федор Цюх, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній на Еллікот Ровд. Буде піврічне справоздання і нові справи до полагодження. Неприявний член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Теодор Кінь, предс.; Микола Трояновський, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться 14. липня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Обовязком кождого члена є явитися на зборах. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали свої залеглі довги. На тих зборах буде справоздання уряду і інші справи до полагодження. — Василь Гудима, предс.; Ів. Сторожук, кас.; Іл. Сельський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го липня, в годині 12:30 пополудні, під ч. 847 Н. Френклін вул. Просимо всіх членів прибути на час. — Я. Лежняк, секр.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться 14. липня, в годині 2-гій пополудні, у Ліберті Гали. Приявність всіх членів конечна, бо будуть важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду і контрольної комісії, справоздання з балю, котрий відбувся в травні; справоздання з гостини, котра відбулася по знимці фотографії в червни. Пригадуємо довгуючим членам, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ілько Шигара, предс.; Дмитро Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в гали церковній на Гренд вул., точно в годині 8-мій ввечір. Просимо прибути на означений час, щоб не сидіти до пізної ночі. Неприявний на зборах член заплатить кару згідно з ухвалою. — Уряд Товариства.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 383, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 2-гій пополудні, в гали церковній, 494 Форд вул. Всіх членів просимо прибути на збори, бо буде звіт контрольорів. — Іван Грудзінський, пр.; Гнат Шибач, кас.; Йосиф Муц, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 13. липня, в годині 8:15 ввечір, в галі української правосл. громади, 334 Іст 14-та вул. На ті збори мають явитися всі члени та вирівнати залеглі й біжучі членські вкладки. — М. Близнак, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, дня 14. липня, в годині 2:30 пополудні, в гали парохіяльней, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Обовязком кождого члена є бути приявним на зборах. Довгуючих членів повідомляємо, щоб прийшли і вирівнали свої залеглі вкладки, бо за них не будемо більше висилати вкладок з товариства. — І. Живицький предс.; Г. Яськів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн вул., в годині 8-мій ввечір. Позамісцевим членам і тим, що до Товариства не платять, припоминається, що вони мусять платити кождого місяця так, як активні члени. Мусите знати, що активні члени все памятають на час. — Дм. Люба, предс.; П. Максимович, кас.; Туркот, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, подає до відома своїм членам, що піврічні збори відбудуться 14-го липня, в годині 1-шій пополудні, в Нар. Домі, 620 Мортон вул. Просимо всіх членів прибути на ті збори. Члени, котрі не вирівнали свого довгу в місяці червні, і не прийдуть цього місяця на збори, будуть суспендовані, бо з товариської каси більше не будемо висилати за нікого. Пригадуємо членам, що на минулих зборах ухвалено кару по 50 ц. на кождого члена, а по 1 дол., на урядника, коли не будуть приявними на тих зборах. — Мулер, пр.; Новак, кас.; Коваль, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. На цих зборах буде справоздання уряду за 6 місяців, як також є важні справи до полагодження. Просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Неприявний член буде караний згідно з ухвалою піврічних зборів. — Е. Париницький, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Цим повідомляємо членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться 13. липня, в год. 5-тій ввечір, у Домі Укр. Гром., 3322 Н. Лавренс вул. Тому, що маємо важні справи до полагодження, приявність кождого члена конечна. Пригадуємо довгуючим, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Тих членів, котрі змінили свої старі грамати в травні, просимо прийти на збори і взяти собі нові грамоти. — Ів. Сорока, предс.; Ів. Жмутин, кас.; Ол. Будай, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, рано після Сл. Божої, в гали церковній при Гров вул. На порядку деннім буде відчитане секретарем справоздання за пів року діловодства, як також контрольна комісія здасть своє справоздання. Тому, що це будуть піврічні збори, кождий член обовязаний явитися на збори. Неприявний на зборах член буде підлягати карі згідно зі статутом. — Лука Сидоряк, предс.; Денис, Качмарик, кас.; Семен Кунікевич, секр.

ГОДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх членів і членниць, що піврічні збори відбудуться 14. липня, в годині 10-тій рано. Кождий член і членниця має явитися на піврічних зборах, бо в противнім разі буде караний 2 дол. Члени, котрі довгують до каси, повинні вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Стах Козуб, пр.; І. Обшанський, секр.; М. Марцінюк, з. кас.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 414 — 7-ма вул. Просимо всіх членів прибути на ті збори. Контроля здасть свій звіт. Маємо теж багато інших важних справ до вирішення. Довгуючі члени щоб постаралися вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14-го липня, в годині 2-гій пополудні, в звичайнім місці. На тих зборах буде справоздання уряду і контр. комісії за 6 місяців. Маємо теж важні справи до полагодження. Просимо членів привести нових членів і дітей до У. Н. Союза. Кождий член мусить вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі буде суспендований. — М. Салак, предс.; Н. Хомош, кас., Ф. Янковський, секр.

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що надзвичайні збори відбудуться в суботу, 13-го липня, в годині 1-шій пополудні, в Народнім Домі на Комберленд Гіл. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Неприявний член буде караний. — П. Борозний, предс.; Н. Шевчук, кас.; П. Черкас, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Піврічні збори Т-ва Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 1-шій пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклін вул. Взиваємо всіх членів прийти на час, бо маємо багато важних справ до порішення. Між іншим буде звіт контр. комісії, а також роздача фотографій. — С. Гвіздь, секр.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ. Тов. Зап. Січ, від. 327, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 12- липня, в годині 7:30 ввечір, в гали де звичайно. Шановні члени, уряд просить вас не легковажити цих зборів, а прийти на означений час. Заразом пригадуємо вам, що без огляду скільки вас є членів з одної хати, вашим обовязком є прийти бодай раз на піврік. Контрольна комісія здасть звіт за минулих шість місяців. Ви, батьки й матери, чого чекаєте, чому не записуєте своїх діточок до У. Н. Союза? Тому просимо вас приведіть своїх діточок і запишіть їх до тої організації, котру ви так величаєте. Ми не раз говоримо між собою, що це наша організація, що ми Союзовці — як так, то треба і своїх дітей тими Союзовцями зробити, а щоб вони були Союзовцями, то треба тільки записати їх в члени У. Н. Союза. — І. Душенчук, М. Кирич, І. Гречин.

КЛІВЛЕНД, О. Подаємо до відома членам і членицям Тов. Сокіл, від. 336, що піврічні збори відбудуться 14. липня, в годині 1-шій пополудні. Також буде знята на площі У. Н. Дому в годині 1-шій фотографія для поміщення в пропамятній книзі У. Н. Союза. Кождий член і членниця та їх діти обовязково повинні явитися. — Гр. Степанек, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ., Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 267, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в годині 8-мій ввечір, в домі де звичайно. Кождий член обовязаний прийти на ті збори, бо маємо багато справ до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Фотографії вже готові і кождий член отримає за оплатою. — Теодор Агрест, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. липня, точно в годині 8-мій ввечір, в укр. правосл. церкві, 179 Корт вул. Обовязком кождоог члена є бути приявним на зборах, бо маємо важні справи. Просимо членів зрозуміти, що збори є на те, щоб платити місячні вкладки, бо інакше можуть бути суспендовані, бо Товариство має ухвалу, що вкладок за членів з каси не платить. Просимо зрозуміти й принести свою вкладку на збори. — М. Боднар, предс.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 14. липня, зараз по Сл. Божій, в У. Н. Домі, при 4-тій і Ворд вул. Уряд просить членів, щоб конечно явилися на означений час. Довгуючі і суспендовані члени старайтеся конечно цього місяця сповнити свої обовязки. Пригадуємо родичам, котрих діти не є обезпечені в У. Н. Союзі, щоб цього місяця не забули вписати їх до У. Н. Союза. — Ілько Вовк, предс.; Григорій Забитко, кас.; Григорій Стеців, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома своїм членам, що звичайні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в галі де звичайно, в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Довгуючих членів просимо по змозиности сплачувати свій довг. Члени, котрі довгують не більше як 2 місяці, і не будуть приявні на зборах, пошкодять собі самі. — Теодор Федуняк, гол.; Ст. Окрепкий, кас.; Вас. Моссора, секр.

БОРНСАЙД, ШІКАГО, ІЛЛ. Уряд Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 15. липня, точно в годині 7-мій ввечір. На ті збори мають явитися всі члени, бо маємо важні справи до полагодження. Також контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців. Напоминаємо членів, котрі були суспендовані в місяци травні, а на просьбу членів їх принято наново в місяці червні, щоб прибули на збори і вирівнали довг до Тов. і до У. Н. Союза. На тих зборах будемо принимати членів до Тов. і до У. Н. Союза без оплати вступного. — Петро Бабяк, фін. секр. і касієр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14. липня. Просимо всіх членів явитися, а довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки. Тому, що це літня пора, збори зачнуться точно в годині 2-гій так, що в 3-тій вже зможуть всі іти, де хто схоче. Пригадуємо тим членам, що довгують, що коли не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — Василь Стриковський, предс.; Антін Гарасим, кас., Микола Ю. Сеник, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 2-гій пополудні, в церковній гали. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Також повідомляємо членів, що буде знята фотографія з товариства, котра буде поміщена в пропамятній книзі. Отже конечним є, щоб члени посходилися точно в годині пів до другої. Контрольна комісія здасть своє справоздання з піврічної контролі, По зборах буде товариська забава. Тому просимо всіх членів разом з дітьми прибути на ті збори і разом стати до фотографії. — В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 12-тій вполудні, в салі церковній при Оклей і Райс вул. На зборах буде справоздання уряду і контрольної комісії. В дальшу програму входять дуже важні точки, тому обовязково всі члени повинні явитися. Фотографія, що була знята минулого місяця з членів Бр. св. Стефна, вже є готова до спродажі. На зборах буде рішатись справа членів, котрі довгують до відділової каси. Отже всі довгуючі члени рішучо мають явитись на збори. Пригадуємо всім членам, щоб не забували свого національного обовязку супроти свого відділу і У. Н. Союза. В минулім ювилейнім році наш відділ за приєднання нових членів став на друге місце і одержав другу нагороду з У. Н. Союза. Покажім, що цього року наш відділ стане на першому місци, а щоб це сталось, то всі, як один, до активної праці у приєднуванню нових членів. — Іван Карпа, предс.; Дмитро Кузьма кас.; Тарас Шпікула, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. липня, зараз по Сл. Божій, в школі парохіяльній при Вест 7-мій вул. Просимо всіх членів, як місцевих так і позамісцевих, старших і молодших, прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання з пікніку і будемо брати фотографію до пропамятної книги 40-літнього ювилею У. Н. Союза. Члени повинні забрати свої відзнаки з собою до фотографії. — Василь Козир, предс.; Іван Жолопчук, кас.; Микола Страп, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Українське Тов. Січ, від. 282, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14-го липня, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі, 1317 В. Фаєтте вул. Просимо всіх членів явитись на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости бодай по части. Хто з членів знає про таких, що бажалиб бути членами нашого Товариства і У. Н. Союза, просимо привести на збори, а ми їх радо приймемо. — І. Лесюк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє свої членниці, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. липня, точно в годині 7-мій ввечір, в гали де звичайно. Просимо членниці явитися на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Контроля буде здавати справоздання за 6 місяців. Котра членниця не буде приявна на зборах то заплатить кару 50 ц., а урядниця 1 дол. — Олена Скробач, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 39, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня в годині 12:30 вполудне. На ті збори всі члени і членниці мають явитися на означений час. Буде спільна фотографія для ювилейної книги У. Н. Союза, звіт контр. комісії і уряду за 6 місяців, та багато інших справ до порішення. — Антін Гайдук, предс.; Антін Кудлик, кас.; Дм. Оринич, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. липня, точно в годині 7-мій ввечір, у галі на Джанстави Еве. Всі члени обовязково мають бути приявні на зборах. Довгуючих членів просимо вирівнати довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Просимо привести нових членів і своїх дітей до У. Н. Союза. — Микола Пупчик, пр.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

ГАНОВЕР, ПА. Бр. Бреображенія Госп., від. 29. подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що піврічні збори, котрі мали відбутися 21-го (через перешкоду Українського Дня) відбудуться в неділю, 14. липня, в годині 3-тій пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів конечно прибути і вислухати справоздання за пів року. Рівнож будемо рішати дуже важні справи, котрі остаються з полагодження піврічним зборам. Довгуючі члени обовязані вирівнати свої довги. — І. Малищак, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Відділ 312 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. липня, в годині 5-тій ввечір, в церковній гали. Котрий член не має перешкоди, а на збори не явиться, заплатить, як ухвалено, 25 ц. кари. — П. Овсяний, предс.; М. Полегонький, кас.; К. Дорош, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. липня, в галі парохіяльній при Савт вул., зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження, як також почуємо справоздання урядників за 6 місяців. — Яків Красовський, предс.; Григорій Налепа, кас.; Василь Левчик, секр.

ВЕСІЛЛЯ В АФРИЦІ.

Весільний ранок у Тунісі.

Приходять приятельки молодої. За ними йдуть Муринки, що на голові несуть весільський одяг своєї пані. Щирий привіт із звичайним приятельським поцілунком. Молоді дівчата подивляють ель-арусіні (молодої) подарунки: каптани з шовку фіялкового кольору із золотими прикрасами, одяги з фулярду, перетикані сріблом і золотом. Все йде з рук до рук. Притискають до серця, обговорюють, оцінюють. Жінки оглядають теж сорочки, вишивано сорокато. Мистецькі примірники жіночої терпеливости та праці.

Вихвалюють сорокаті сарнелі, себто жіночі довгі гаремові шаравари з рябої вовняної матерії з великими цвітами. І широкі сатинові шаравари, що в обємі згідно з ель-джезаірською модою мають 10 ярдів. Носять їх у спеціяльні свята. В скринях і тоалєтках повно завоїв, панчіх і хусточок.

На килимах, затоплена в подушках сидить сумна молода, начеб вона тут була чужа. В Африці молода не сміє сміятися. Був би то поганий знак.

Приходять на-пів голі Муринки. На тацах подають гостям солодощі й печиво. В усіх кутках кімнати лущать африканські красуні мігдали та попивають солодку каву. Повітря стало тяжке від перфум і гени. Прошаки та хлопці з вулиці входять до хати, обступають весело невільниці та випрошують останки страв.

Приятельки ведуть молоду до лазні. При вході витає її вамамдія (управителька лазні). Ця вводить щасливу молоду на лежак із чорного дамаску. Молода пе останній дівочий чай з приятельками.

Вкінці вже пята година вечором. На дворі вже вечоріє. Муринки засвічують лялепи. Входить пістунка молодого та відносить молоду на плечах до купальні. Як молода вимилася та вималювалася геною, відносить її пістунка назад знову в супроводі жінок, що несуть смолоскипи. Після парні, гостини, музики та гутірки жінки відходять до дому.

У гамамі (чоловіковій кімнаті) збираються мужчини, щоб вечір перед весіллям провести на співі й танку.

Восьма година. Вечір кидає на вмираючі цвіти синяві тіни. Саме вийшла ель-аруса з лазні.

Сміх гостей і звук сурми у душному повітрі. При дверях глотяться прошаки й бідні люди. На ґалерії за розхитаною заслоною сміються та гуторять жінки Кебара (Великого). Чорний евнух веде молоду, загорнену в білий одяг, до весільної кімнати. Видно лише її чорні очі та золотом гаптовані черевички.

Нараз нагорі на ґалерії жінки замовкли, бо в кімнаті збираються мужчини. Зявляється і шеріф у супроводі своїх синів, одначе найстаршого нема, що молодий (жених) не сміє показуватися підчас весільних обрядів. Поважно виглядає шеріф, із коротким вусом, у туркісовому синьому одязі.

Кімната ця це прегарний город у світлі східних лямп, серед теплої африканської ночі. По ониксових стовпах пнуться червоні рожі аж на ґалерію, де за заслоною світяться темні очі, дріжать уста в весільній кімнаті.

Під стіною на брокатових канапках сидять обі матері та найстарші свояки. Нагі дівчата подають охолоджуючий сорбет і солодкі закуски. На синьому престолі сидить молода все ще непорушно. Своєю красою й дитячости — їй усього двацять літ — схожа вона на лелію в ранішній росі. Одяг її фіялкової краски, черевички золоті, а на голові вилискується срібний завій.

Тепер замикає очі. Двері відчиняються. Входить молодий.

Як діти брешуть.

— Ти знаєш, мій тато побудував Карпати!

— Овва! А мій тато убив Мертве море!!

Наші прошаки.

— Дайте ґроша бідному. Вже два дні нічого не їв.

— А маєте видати з пятьдесятки?

— Паперовими, чи дрібними?

———o———

Сучасні приповідки.

Добрий жнець — і на сонці спить.

В своїй хаті — чужа правда і сила і воля.

Хто оре і сіє — то й екзекутора надіється.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (66)

Коли великі косматі сотворіння вислідили іншу, необрослу волоссям самицю, тоді вони пустилися по стрімким узбічу гори. Наче мухи вони тулилися до скали серед заворотy голови, а коли смуга скінчилась, вони спиналися по твердих деревах, що вросли були в скалисту стіну.

Так спускалися вниз отсі велитенські пралюди, безформені, могутні, страшні. Раз вони перескакували швидко, то знову приставали, щоб поглянути вділ на свою білошкіру суперницю, а все хотіли бути певними, що тамта на долині не завважала їхнього руху.

Перед маєстатичним видом водопаду Ронда Тері почувалася дуже малою, самітною й перемученою. Відітхнувши глибоко, сиділа вона на заокругленім бовдурі і сперлася плечима на каміння ззаду. Несподівано їй здавалося, що остання крихта сили щезає з її тіла.

Вона примкнула очі і дві великі сльози покотились по її лиці. Може вона задрімала... але її привів до свідомости якийсь голос. Зпочатку вона думала, що це їй знилось, і тому не відчиняла очей. „Вона сама", дався чути голос. „Ми перенесемо її до її Творця".